

штатним лектором Республіканського екскурсійного бюро, методистом дитячої туристичної станції, методистом Будинку народної творчості, готувала до друку методичні розробки для Київського історичного музею, а в літній період займалась археологічними розкопками (Білгород-Дністровська, Салтівська, Кочетківська, Кировська експедиції). І тільки у 1963 р. вона знову стала молодшим науковим співробітником відділу скіфо-античної археології.

Р. Й. Ветштейн автор багатьох друкованих праць, присвячених дослідженню різних видів ольвійського гончарного виробництва, в тому числі будівельних керамічних матеріалів. Їй належить перша публікація глиняних форм для виготовлення теракотових статуєток ольвійськими коропластами, виявлення окремих категорій місцевого посуду і відкриття гончарної печі. Її ученицями були: А. С. Русяєва та В. В. Крапівіна. Для другого тому «Археології Української РСР» Р. Й. Ветштейн написала розділ, присвячений місцевій античній гончарній кераміці¹.

Протягом кількох років у складі Ольвійської археологічної експедиції Р. Й. Ветштейн вела розкопки в районі римської цитаделі Ольвії. В результаті цих робіт було відкрито залишки римського преторія і велику кількість різноманітних знахідок, які значно поглибили джерельну базу для вивчення історії і матеріальної культури цього міста у перші століття нової ери.

¹ Археологія Української РСР.— К., 1971.— Т. 2.— С. 399—417.

ДО 75-РІЧЧЯ ЕЛЛИ ІСАКІВНИ СОЛОМОНИК

Виповнилось 75 років з дня народження і понад 50 років наукової діяльності видатного вченого, професора, доктора історичних наук — Елли Ісаківни Соломоник.

Народилась вона 29 травня (11 червня) 1917 р. у місті Єкатеринбурзі. Після закінчення школи, у 1936 р., Е. І. Соломоник вступила до Ленінградського університету, який закінчила з дипломом першого ступеня у 1941 р. У цьому ж році в «Учених записках ЛГУ» була опублікована її перша наукова праця «Кир Младший». Кафедра древньої історії вузу рекомендувала свою випускницю в аспірантуру, але війна стала на заваді і вона одержала призначення на роботу в Удмуртську АРСР, де й пропрацювала всі воєнні роки викладачем історії середньої школи, педучилища і технікуму в м. Сарапул; одночасно читала лекції з давньої історії на курсах підготовки вчителів.

У 1945—1948 рр. їй вдалось продовжити освіту в аспірантурі у С. Я. Лур'є, якого Е. І. Соломоник по праву вважає своїм учителем. 1948 р. вона захистила кандидатську дисертацію на тему «Ксенофонт, Кир Младший и Лисандр как предшественники эллинизма», після чого була направлена на роботу у Відділ історії і археології Кримського філіалу АН СРСР, який з 1956 р. став Відділом античної і середньовічної археології Криму Інституту археології АН УРСР. Вся подальша діяльність ученого, до

формального виходу на пенсію у 1990 р., пов'язана з цією академічною установою, де вона опублікувала понад 120 наукових праць, в тому числі 8 книг.

Перша фундаментальна монографія Е. І. Соломоник «Сарматские знаки Северного Причерноморья» побачила світ 1959 р. Після виходу книги Елла Ісаківна була обрана на посаду старшого наукового співробітника, на якій і перебувала до останнього часу.

Визначальним моментом у науковій долі Е. І. Соломоник можна назвати 1957 р., коли П. М. Шульц поставив перед нею завдання підготовки до видання оновленого і доповненого новими знахідками першого тому корпусу написів В. В. Латишева. У зв'язку з цим виникла необхідність організації херсонеського епіграфічного лапідарія. У процесі цієї діяльності Елла Ісаківна набула нової необхідної на той час спеціальності з грецької та латинської епіграфіки. Не останню роль у цьому зіграли також масштабні розкопки Херсонеса, які щорічно поповнювали колекцію давніх написів. Великою подією у вітчизняній науці стала перша, після праць В. В. Латишева, книга Е. І. Соломоник «Новые эпитафические надписи Херсонеса» (1964 р.). За рекомендацією Вченої Ради Інституту археології АН УРСР вона була з успіхом захищена в 1968 р. як докторська дисертація. Істотним внеском в епіграфіку Херсонеса стала і друга монографія під тією ж назвою, опублікована 1973 р. Завдання систематизації всього масиву лапідарної колекції перших століть нашої ери було вирішене в монографії «Латинские надписи Херсонеса Таврического» (1983 р.). Відзначимо також колективну працю під керівництвом Е. І. Соломоник «Граффити античного Херсонеса» (1978 р.), а також її власну монографію «Граффити с хоры Херсонеса» (1984 р.). Для широкого кола читачів була написана захоплююча науково-популярна книжка «Древние надписи Крыма» (1988 р.), а також для серії «Археологические памятники Крыма» брошура «Каменная летопись Херсонеса» (1990 р.).

За останні роки несподівано відкрились нові грані таланту Е. І. Соломоник. Практично немає жодної серйозної науково-суспільної організації, яка б не хотіла залучити до своєї діяльності Еллу Ісаківну: вона член Ради Єврейської общини Криму, ради Краєзнавчого товариства, вченої Ради Кримського філіалу ІА АН України, краєзнавчої редколегії, автор численних публікацій у місцевих періодичних виданнях, дослідниця трагічних сторінок «Чорної книги» і т. ін. Її заслуги перед наукою і культурою Криму оцінені по достоїнству: Республіканський фонд культури установив премію імені Елли Соломоник — за краще дослідження в галузі іудаїстики і єврейської культури.

Побажаємо ж Еллі Ісаківні Соломоник міцного здоров'я, творчої наснаги і довгих літ життя. Херсонес і всі ми чекаємо нових праць ювіляра.

ДО 60-РІЧЧЯ ВАЛЕНТИНИ ІВАНІВНИ НЕПРИНОЇ

Виповнилось 60 років Неприній Валентині Іванівні, кандидату історичних наук — фахівцеві, що досліджує неолітичні старожитності доби кам'яного віку лісової та лісостепової смуги України.

В. І. Неприна опублікувала понад 50 наукових праць, серед яких — монографія «Неолит ямочно-гребенчатой кераміки на Україні». Важливе місце у науковому доробку посідають її підсумкові статті в колективних монографіях та наукових збірниках. Сучасні знання про неоліт ямково-гребінцевої кераміки Східної Європи значною мірою спираються на результати її наукових досліджень. Вона розкопала і ввела до наукового обігу ряд важливих неолітичних пам'яток.

Зараз В. І. Неприна на пенсії і продовжує роботу над завершенням своїх наукових розробок.